

A TANTÁRGY ADATLAPJA

ALKALMAZOTT SZOCIOLINGVISZTIKA

Egyetemi tanév 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeș–Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Magyar és Általános Nyelvészeti Tanszék
1.4. Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5. Képzési szint	Mesteri képzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Magyar nyelvészeti és irodalmi tanulmányok
1.7. Képzési forma	Nappali tagozatos képzés

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		ALKALMAZOTT SZOCIOLINGVISZTIKA				A tantárgy kódja		LMM1107			
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			dr. Benő Attila, egyetemi tanár								
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			dr. Benő Attila, egyetemi tanár								
2.4. Tanulmányi év		1	2.5. Félév		1	2.6. Értékelés módja		V	2.7. Tantárgy típusa		Köt.

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					46
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					42
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása (nagyobb vagy egyenlő a tantárgy naptárában az ellenőrzési feladatokra előírt összóraszámmal)					40
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					9
Vizsgák					2
Más tevékenységek: kétirányú kommunikáció a tárgyfelelőssel/ tutorral					2
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszámja					140
3.8. A félév összóraszámja					196
3.9. Kreditszám					8

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	-
4.2. Kompetenciabeli	• Általános és leíró nyelvészeti alapfogalmak ismerete

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	számítógép, vetítő szükséges
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	számítógép, vetítő szükséges

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

Szakmai/kulcs-kompetenciák	C3 Az anyanyelv nyelvészeti jelenségeinek szinkrón leírása.
Transzverzális kompetenciák	CT1 A nyelv és irodalom szakterület szempontjainak használata figyelembe véve a szakmai etikát. CT2 Kapcsolatteremtés csoportban; interperszonális kommunikáció és szerepvállalás. CT3 Egyéni fejlődési terv megvalósítása; a célok elérése tanulási folyamatok, csoportos tevékenységek és intézményi programokon való részvétel segítségével

6.2. Tanulási eredmények

Ismeretek	A hallgató ismeri az alkalmazott szociolingvisztika alapterminusait és kutatási módszereit
Képességek	A hallgató képes a nyelvi megnyilatkozásokat a nyelv belső változatosságának függvényében értelmezni.

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

Felelősség és önállóság	A hallgató képes önállóan elemezni a nyelvi megnyilatkozásokat a szociolektusok szempontjából.
-------------------------	--

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A nyelvészeti elemzőkészség fejlesztése, a normatudat és nyelvi variabilitás tudatosítása
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	A tárgy interdiszciplináris jellegű és a nyelv legfontosabb dimenzióját, a nyelv társadalmiságát mutatja be. Ebben a vonatkozásban a szociolingvisztika alapfogalmait és terminusait ismerteti: a nyelv szociális sokszínűségét, heterogenitását, a nyelvi változó és nyelvi változás összefüggéseit, a beszélők társadalmi státusa és a nyelvhasználat összefüggését.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A nyelv heterogén természete. A szociolingvisztikai paradigma.	Interaktív előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
2. Nyelvi normák. A szociolingvisztikai és pragmatikai kompetencia.	Problémafelvetés, magyarázat Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
3. A nyelvi attitűd, a presztízs és a stigma. A nyelvi értékítélet.	Interaktív előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
4. A magyar nyelv kontaktusváltozatai. Kisebbségi nyelvhasználati sajátosságok.	Problémafelvetés, magyarázat, Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
5. A kétnyelvűség pszichológiája	Interaktív előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
6. Nyelvvesztés és nyelvi hiány.	Problémafelvetés, magyarázat Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
7. A nyelvcsere.	Interaktív előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
8. A nyelvhasználat jogi szabályozása. Nyelvtájkép	Problémafelvetés, magyarázat Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
9. A nyelv jogi státusa és a nyelvi tervezés. Sztenderdizáció.	Interaktív előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
10. Nyelvi ideológiák.	Problémafelvetés, magyarázat, Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
11. A nyelvi revitalizáció lehetőségei és	Interaktív előadás Power Point	

megvalósulásai.	bemutatóval és interaktív tevékenységek	
12. Nyelv és szocializáció.	Problémafelvetés, magyarázat, Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
13. Nyelv és identitás	Interaktív előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
14. A szociolingvisztikai szemlélet alkalmazása az oktatásban	Problémafelvetés, magyarázat Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
Könyvészet Bartha Csilla: Az egyéni kétnyelvűség. In uő: A kétnyelvűség alapkérdései. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1999, 160–96. Benő Attila: Nyelvi ideológia és jogi kodifikáció Romániában. In: Gróf Annamária – N. Császi Ildikó – Szoták Szilvia (szerk.) <i>Sokszínű nyelvészet – nyelvi sokszínűség</i> . Budapest – Alsóőr: Tinta Könyvkiadó – Imre Samu Nyelvi Intézet. 2014. pp. 25–30. Kiss Jenő: Kétnyelvűség, kettősnyelvűség és diglossia. In Jászó Anna (szerk.): <i>Szociolingvisztikai szöveggyűjtemény</i> . Budapest, Tinta, 2002. 138–42. Péntek János – Benő Attila: <i>A magyar nyelv Romániában</i> . 2020. Kolozsvár – Budapest. Erdélyi Múzeum-Egyesület Gondolat Könyvkiadó. 111–125, 240-266. Wardhaugh, Ronald: Nyelv, dialektusok és változatok. In uő: <i>Szociolingvisztika</i> . Budapest, Osiris-Századvég, 1995, 24–52		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A szemináriumi témák és feladatok megbeszélése	Interaktív beszélgetés.	
2. A szociolingvisztika kutatási módszerei	Vitaindító. Dialógus.	
3. A szociolingvisztikai adatfeldolgozás I.	Kutatási szempontok. Adatelemzés	
4. A szociolingvisztikai adatfeldolgozás II.	Vizsgálati szempontok. Adatelemzés	
5. Kvantitatív és kvalitatív kutatások	Vitaindító. Dialógus.	
6. Kérdőív-készítés.	Konkrét kérdőív bemutatása, közös elemzése	
7. A szociolingvisztikai interjú.	Vitaindító. Dialógus.	
8. Esettanulmány. Nyelvi naplók adatainak értékelése.	Megbeszélés. Értékelés	
9. Mintavételi eljárások.	Vitaindító. Dialógus.	
10. Statisztikai elemzés Az SPSS számítógépes program alkalmazása	Bemutató. Elemzés	
11. Esettanulmány. Nyelvi naplók adatainak értékelése.	Megbeszélés. Értékelés	
12. Tartomelemzés	Vitaindító. Dialógus.	
13. Az egyéni kutatások értékelése. Nyelvi naplók.	Megbeszélés. Értékelés	
14. Következtetések. Összegzés.	Interaktív összegzés	
Bibliográfia Benő Attila: Hol beszélnek a legszebben magyarul? In: Balogh F. András –Berszán István – Gábor Csilla (szerk.) <i>Újrateremtett világok</i> . Írások Cs. Gimesi Éva emlékére. 2011. Budapest: Argumentum Könyvkiadó, 61–70. Juhász Judit: A kvalitatív módszertani jellemzőkből származó lehetőségek a gazdaságfejlesztésben és kutatásban. In: Farkas Beáta – Pelle Anita (szerk.) 2017: <i>Várakozások és gazdasági interakciók</i> . JATEPress, Szeged, 313–326.		

<http://eco.u-szeged.hu/download.php?docID=70114>

Kovács Éva: Interjú módszerek és technikák.

http://mmi.elte.hu/szabadbolcseszett/mmi.elte.hu/szabadbolcseszett/index72c4.html?option=com_tanelem&id_tanelem=835&tip=0

Lanstyák István: *A magyar beszélt nyelv sajátosságai*. Pozsony, Stimul, 2009.

Rajlsli Ilona: Kódváltás a vajdasági magyarok nyelvhasználatában. *Hungarológiai Közlemények*. 2011/4. sz. 108–120.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- Az ARACIS kritériumainak megfelelően, az intézet/a tanszék együttműködik a szakmai és a társadalmi-gazdasági szférák képviselőivel, különösképp a Megyei Tanfelügyelőségekkel.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	1. Szakismeret	1. Írásbeli vizsga	50%
	2. Elemzőképesség		
	3. Aktív részvétel az előadásokon		
10.5 Szeminárium	1. Szemináriumi tevékenység 2. Félévi dolgozat (nyelvi napló)	2. Szorgalmi időszakbeli értékelés	50%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
- Egyéni, empirikus kutatáson alapuló dolgozat (kutatási beszámoló) leadása a félév folyamán. - Követelmények: Minden egyes hallgatónak aktívan részt kell vennie a gyakorlati foglalkozáson (80%-os jelenlét kötelező), felkészülve az ajánlott szakirodalomból, esetleg bemutatva egy kutatómódszertani témát. A szakmai gyakorlat témái vizsgatémák.			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

	A fenntartható fejlődés általános ikonja						
							

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az *SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban* történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többi, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
<https://lett.ubbcluj.ro>

Kitöltés időpontja:

Előadás felelőse:

Szeminárium felelőse:

...

2025. 02. 02.

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025. 02. 15

Intézetigazgató:

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása